

Ομιλία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου για τη σλαβική γραφή και τον σλαβικό πολιτισμό 24 Μαΐου 2012

Μακαριώτατε και Αγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών και αγαπητέ εν Χριστώ αδελφέ κ. Κύριλλε, Σεβασμιώτατοι άγιοι Αρχιερείς, εντιμότατοι άρχοντες, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί Χριστιανοί,

Με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης και ευγνωμοσύνης καλούμαι να μνημονεύσω το μεγαλείο του Σλαβικού Πολιτισμού, ζωντανεύοντας στη μνήμη μου το θαύμα της πλούσιας καρποφορίας της αμπέλου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου σε αυτές τις ευλογημένες πατρίδες. Εδώ ετάχθησαν από τον Αρχιποίμενα Χριστό να ομολογήσουν την πίστη τους και να διδάξουν, και οι διδαχές τους γέννησαν έναν πολυδιάστατο πολιτισμό, με αναφορά μέσα από την κάθε έκφασή του στην πίστη της Εκκλησίας μας.

Ευρισκόμενος στα ιερά τούτα χώματα της ένδοξης Ρωσίας, σκέπτομαι και θαυμάζω την μακρά και πολυποίκιλη παράδοση και ιστορία της. Τις πτυχές των τεχνών, του αθλητισμού και του πολιτισμού της, όπως τη λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, την κλασική μουσική, τους παραδοσιακούς και κλασσικούς χορούς, την αρχιτεκτονική, τη ζωγραφική, τον κινηματογράφο, τη μεγάλη ανάπτυξη στον τομέα της τεχνολογίας και της διαστημικής, αλλά κυρίως την εκκλησιαστική τέχνη και παράδοση, όπως αυτή διαμορφώθηκε και εκφράζεται δια της μουσικής, της αγιογραφίας και της υμνολογίας.

Ο Ρωσικός πολιτισμός διέγραψε μια μακραίωνη πορεία που χαράχθηκε και προσδιορίστηκε από τις κοινές μας βυζαντινές ρίζες, από την εξέλιξη της δυτικής φιλοσοφίας, της δυτικής τέχνης, και σε μεγάλο βαθμό, από τους δύο αιώνες πολιτισμικής άνθισης επί Πέτρου του Μεγάλου.

Σήμερα η Ρωσική Πολιτιστική Κληρονομιά κατέχει μια από τις υψηλότερες θέσεις παγκοσμίως, προσφέροντας τα φώτα της σε όλη την οικουμένη. Αμέτρητοι ταλαντούχοι Ρώσοι καλλιτέχνες και επιστήμονες έχουν προσφέρει τα μάλα στον πνευματικό κόσμο, συμβάλλοντας καθοριστικά στην έκρηξη των σύγχρονων επιστημονικών επιτευγμάτων, στην ιατρική, γενετική, βιοτεχνολογία, διαστημική και πολλούς άλλους τομείς.

Η Ρωσική λογοτεχνία συγκαταλέγεται μεταξύ των πιο αγαπητών και αναπτυσσόμενων παγκοσμίως. Έθεσε ισχυρές βάσεις τον 10^ο αιώνα αλλά τον 18^ο αιώνα παρουσίασε μια μεγάλη ώθηση δια επιφανών λογοτεχνών όπως ο Mikhail Lomonosov και ο Denis Fonvizin. Ο 19^{ος} αιώνας μας χάρισε συγγραφείς που τα ονόματά τους χαράχθηκαν με χρυσά γράμματα στην παγκόσμια λογοτεχνία, όπως των Alexander Pushkin που θεωρείται ο Ρώσος Σαίξπηρ, Mikhail Lermontov και Anton Chekhov που θεωρούνται πατέρες του λογοτεχνικού δράματος, Leo Tolstoy, Fyodor Dostoyevsky (Ντοστογιέφσκυ), Nikolai Leskov και πολλούς άλλους. Ο Tolstoy και ο Dostoyevsky ειδικά, υπήρξαν εξέχουσες προσωπικότητες, ώστε ομοθυμαδόν οι κριτικοί λογοτεχνίας παγκοσμίως, τους θεωρούν κορυφαίους συγγραφείς όλων των εποχών. Η παράδοση αυτή συνεχίστηκε και τα επόμενα χρόνια με μεγάλους συγγραφείς όπως ο Ivan Bunin και ο Vladimir Nabokov, ο Isaac Babel, Yury Olesha και πολλοί άλλοι που τιμούν την πατρίδα σας με τον πιο ένδοξο τρόπο.

Η Ρωσική φιλοσοφία επίσης επηρέασε καθοριστικά την παγκόσμια κοινότητα. Η άνθιση του 19^{ου} αιώνα γέννησε μεγάλα ονόματα όπως ο Νικολάι Danilevsky και Konstantin Leontiev. Χαρακτηριστική είναι η βαθιά σχέση της με τη λογοτεχνία και τη διάθεση αναγέννησης στην πολιτική, τις τέχνες και τις επιστήμες. Αξιοσημείωτες είναι οι μεγάλες μορφές των Nikolai Berdyaev (Μπερντιάεφ) και Vladimir Lossky.

Να μνημονεύσω τη Ρωσική αρχιτεκτονική με τα επιβλητικά κτήρια, τόσο την περίοδο που επηρεάστηκε από τη Βυζαντινή αρχιτεκτονική όσο και την ύστερη περίοδο που ακολούθησε τις δικές της μοναδικές γραμμές. Ο 16^{ος} αιώνας μας χάρισε τον υπέροχο καθεδρικό Ναό του Αγίου Βασιλείου, ο 17^{ος} αιώνας με την άνθιση του Μπαρόκ και τις μεταρρυθμίσεις του Μεγάλου Πέτρου έφερε την εξέλιξη του επονομαζόμενου «πύρινου ύφους». Ο 18^{ος} αιώνας του ροκοκό, η εποχή της Μεγάλης Αικατερίνης και του εγγονού της Αλεξάνδρου του Α΄, μετέτρεψαν την πόλη της Αγίας Πετρούπολης σε υπαίθριο μουσείο νεοκλασικής αρχιτεκτονικής.

Να αναφέρω κάποια χαρακτηριστικά κτήρια – έργα τέχνης, όπως: την Αγία Σοφία στο Νόβγκοροντ, την Χρυσή Πύλη στο Βλαντιμήρ, τον Καθεδρικό Ναό του Χριστού Σωτήρα, τον Καθεδρικό Ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, τον Καθεδρικό του Αρχαγγέλου, τον Καθεδρικό του Αγίου Βασιλείου, τον Καθεδρικό του Kazan, το Μεγάλο Παλάτι του Κρεμλίνου, την Ιερά Μονή Simonov, την Ιερά Μονή Νοβοντέβιτσι και άλλα πολλά.

Η κλασική ζωγραφική επηρέασε όλο τον κόσμο χαρίζοντάς μας ιστορικά έργα. Η σχολή της ρεαλιστικής ζωγραφικής καθόρησε τις γραμμές και έθεσε τα όρια εξέλιξης αυτής της τέχνης μέσα από τα έργα των Ivan Shishkin, Vasily Polenov, Boris Kustodiev κ.α.

Θα χρειαζόμουν δε πολλές ώρες για να αναφερθώ στην αξία και προσφορά των Ρώσων αγιογράφων όπως ο Άγιος Ανδρέας Ρουμπλιώφ και πολλοί άλλοι, που αποτελούν λαμπρά παραδείγματα της εξέλιξης της βυζαντινής αγιογραφίας και ίδρυσαν με το ύφος τους ολόκληρες σχολές και ρεύματα, απόδειξη καρπού του φιλοκαλικού πνεύματος και της ορθόδοξης πνευματικότητας που κοσμεί το λαό σας.

Η κλασική μουσική της Ρωσίας είναι αυτή που χάραξε το δρόμο παγκοσμίως και συγκινεί όλους μας και στις μέρες μας. Διαχρονική, καταφέρνει μέσα από τις νότες της να γυμνάζει και να εξευγενίζει το πνεύμα. Αισθάνομαι χρέος, ονομαστικά μόνον, να αναφέρω μερικά μεγάλα ονόματα όπως του Glinka (Γκλίνκα), του Mussorgsky (Μουσόργκσκι), του Tchaikovsky (Τσαϊκόβσκι), του Korsakov (Κορσακώβ) και του Rachmaninoff (Ραχμάνινοβ).

Να κλείσω τη σύντομη αναφορά μου στον ένδοξο πολιτισμό της όμορφης χώρας σας με δυο λόγια στα μεγάλα επιστημονικά επιτεύγματα που χάρισάτε στον κόσμο και άλλαξαν τη ζωή μας οριστικά. Ο Dmitry Mendeleev (Ντμίτρι Μεντελέγιεφ) επινόησε τον περιοδικό πίνακα, το βασικό πλαίσιο της σύγχρονης χημείας. Οι Pavel Yablochkov και Alexander Lodygin πρωτοπόρησαν στην ηλεκτρολογία και εφεύραν τους πρώτους ηλεκτρικούς λαμπτήρες. Ο Alexander Popov (Αλέξανδρος Ποπώφ) ήταν ένας από τους εφευρέτες του ραδιοφώνου. Ο Nikolai Basov (Νικολάι Μπασώφ) και Alexander Prokhorov (Αλέξανδρος Προχορόφ) ήταν συν-εφευρέτες του λέιζερ. Ο Konstantin Tsiolkovsky (Κωνσταντίνος Τσιολκόβσκι) ήταν ο πατέρας της θεωρητικής αστροναυτικής. Τα έργα του είχαν εμπνεύσει κορυφαίους μηχανικούς πυραύλων όπως τον Sergey Korolyov, Valentin Glushko και πολλούς άλλους που συνέβαλαν στην επιτυχία του σοβιετικού διαστημικού προγράμματος στα πρώτα του στάδια. Το 1957 θέσατε σε τροχιά τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο. Το 1961 στις 12 Απριλίου, το πρώτο ανθρώπινο ταξίδι στο διάστημα ολοκληρώθηκε επιτυχώς από τον Γιούρι Γκαγκάριν.

Ο κατάλογος των επιτευγμάτων της χώρας σας είναι αδύνατον να περιορισθεί σε λίγες γραμμές.

Επιχειρώ μόνον να εξυμνήσω περιγραφικά την πολιτιστική σας πορεία και μέσα από αυτά τα λιγοστά λόγια, να εκφράσω τις ευχαριστίες όλων μας για αυτά που μας προσφέρατε, αλλά και να σας γνωρίσω ότι πολύ περισσότερα αναμένουμε από εσάς στο μέλλον, ως φυσική συνέχεια και εξέλιξη του ένδοξου έθνους σας, προς Δόξαν Θεού.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/54148/>